

Nr 33.

Ankom till riksdagens kansli den 16 april 1920 kl. 4 e. m.

Utlåtande, rörande två motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld m. m.

Till bankoutskottet hava för förberedande behandling hänvisats två inom riksdagen väckta motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 221 angående befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld, nämligen motionerna inom första kammaren nr 238 av herr *Örne* och inom andra kammaren nr 347 av herr *Hamrin*.

I förstnämnda motion yrkas, »att riksdagen ville besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 221».

I motion II: 347 hemställer herr *Hamrin*, »att riksdagen måtte besluta att riksbanken må vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld till och med den 30 april 1920».

Till stöd för denna hemställan har motionären anfört följande:

»I anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 221 angående befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld får jag härmed anföra följande.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition blev vid gårdagens sammanträde framlämnad och remitterades utan föregående bordläggning av andra kammaren till bankoutskottet. Enligt uppgift lär det också vara meningen att redau vid morgondagens

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 8 saml. 26 häft. (Nr 33).

sammanträde till slutlig behandling företaga ifrågavarande ärende. De flesta av riksdagens ledamöter torde på grund av dessa omständigheter icke ens hava hunnit taga del av innehållet i den kungl. propositionen, mycket mindre söka bilda sig en uppfattning om framställningen ifråga. Under dessa förhållanden förefaller det mig som om riksdagen borde vidtaga den ändringen i förslaget, att riksdagen innan detta riksmöte avslutas får tillfälle att närmare taga i övervägande, huruvida denna exceptionella åtgärd bör vidtagas och vidmakthållas för någon längre tid framåt. Detta kan ske genom en förkortning av tiden för riksbankens befrielse att inlösa sedlarna med guld. Något vägande skäl för en dylik ändring har jag åtminstone svårt att finna.»

Utskottet.

Under erinran att utskottet avgivit utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition om befrielse för riksbanken under viss tid från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld, innan här förevarande motioner inkommit till utskottet, ävensom att riksdagen godkänt utskottets förslag om bifall till propositionen, lära de i ovan nämnda motioner framställda yrkandena redan få anses vara av riksdagen besvarade. Vid överläggningarna i detta ärende visade sig meningarna vara ganska delade beträffande den finanspolitik, som under nuvarande förhållanden borde föras, och framhölls därvid lämpligheten av att en allsidig utredning snarast möjligt komme till stånd, rörande vilka åtgärder kunde anses erforderliga till förhindrande av en ytterligare inflation av valutan samt till ernående av en stabilisering av penningvärdet. Utskottet delar denna uppfattning. Då emellertid nämnda angelägenhet berör icke blott riksbankens politik utan även landets finanspolitik i allmänhet, torde densamma böra verkställas genom Kungl. Maj:ts försorg. En likartad undersökning ägde visserligen rum på sommarens 1918 genom en av chefen för finansdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande tillsatt delegation av sakkunniga. Deras uppgift var att undersöka, vilka åtgärder som erfordrades för penningvärdets reglering m. m. Sedan dess hava emellertid inträtt väsentligt förändrade förhållanden, varjämte må erinras, att med den sammansättning av enbart nationalekonomer och praktiska bankmän, som nämnda delegation erhöll, något positivt resultat icke uppnåddes, utan framlades endast de båda lägrens olika uppfattningar av det då föreliggande problemet. Vad den nu ifrågasatta utredningen vidkommer, förutsätter utskottet, icke blott att den nationalekonomiska vetenskapen och det praktiska bankväsendet där erhålla representanter utan även och i främsta rummet att näringslivet, i vad det avser såväl den inhemska förbrukningen som exportindustrien, ävensom konsumentklassen varda företrädade. Vid utredningen bör om möjligt uppgöras ett program för den finanspolitik, som med hänsyn till nu rådande ekonomiska förhållanden kan synas böra följas

här i landet. Utskottet förbiser ingalunda de stora svårigheter, som möta vid fullgörande av en dylik uppgift med hänsyn till det ekonomiska livets växlingar under nuvarande kristider. Måhända är det ifrågavarande problemet rent av olösligt. Men även om så vore förhållandet, synes till och med blotta konstaterandet härav äga en viss betydelse, och i varje fall lär en sådan undersökning bidra till en mera ingående kännedom av alla på frågan inverkan omständigheter.

Åberopande vad sålunda anförts hemställer utskottet,

- 1:o) att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en allsidig utredning, huruvida och i vad mån ett program för den närmaste framtiden för svensk finanspolitik må kunna åstadkommas samt efter verkställd utredning till riksdagen inkomma med det yttrande och förslag, vartill omständigheterna må föranleda; samt
- 2:o) att förevarande motioner,
 - a) I: 238 och
 - b) II: 347må anses vara av riksdagen besvarade.

Stockholm den 16 april 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Wickman, Juhlin, Öhngren, Johansson* i Friggeråker, *Bondesson, Söderbom* och *Petterson, S. M.* samt
av andra kammaren: herrar *Kristensson, Gustafsson* i Örebro, *Jonsson* i Gumboda, *Sommelius, Edbom, Wikström, Borggren* och *Jensen*.